

Aartsbisdom Mechelen - Brussel

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK

CKB
Centraal Kerkbestuur Opwijk
Singel 7 - bus 1
1745 OPWIJK

Mechelen, 8 mei 2025
Onze ref.: KBP2025/ABM/VBM/GCis

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Onderwerp: goedkeuring kerkenbeleidsplan 2025

Wij danken U voor het kerkenbeleidsplan voor de gemeente Opwijk, dat wij in goede orde mochten ontvangen.

Gelet op de stukken ons overgemaakt in dit dossier, na gunstig advies van het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen, hebben wij, namens de Aartsbisschop, de eer in te stemmen met het ons voorliggend kerkenbeleidsplan 2025 .

Met de meeste hoogachting,

Geert Cloet
Dienst kerkfabrieken & VPW's

Derek de Wilde
Bisschoppelijk Afgevaardigde

**KERKENBELEIDSPLAN
OPWIJK
2026-2032**

KERKFABRIEK
ST.-PAULUS OPWIJK

VOORAF

Voor de opmaak van dit Kerkenbeleidsplan werd gebruik gemaakt van de leidraad die werd opgemaakt door PARCUM vzw en werd aangevuld door het Platform Toekomst Parochiekerken.

PARCUM vzw
Abdij van Park 7
3001 Leuven
www.parcum.be
info@parcum.be
016 40 60 73
BTW 0461.895.885
RPR Leuven

Platform Toekomst Parochiekerken
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel
www.toekomstparochiekerken.be
info@toekomstparochiekerken.be
02 207 54 49

INHOUD

Vooraf.....	2
INLEIDING.....	4
1 SITUERING KERKGEBOUWEN.....	7
2 Fiche per kerkgebouw.....	8
2.1 Sint-Jozefkerk (Droeshout).....	8
2.1.1 Identificatie.....	8
2.1.2 Beschrijving.....	8
2.1.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	10
2.1.4 Voorzieningen.....	10
2.1.5 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel).....	10
2.1.6 Bouwfysische toestand.....	11
2.2 Sint-Pietersbandenkerk (Mazenzele).....	12
2.2.1 Identificatie.....	12
2.2.2 Beschrijving.....	12
2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	14
2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	14
2.2.5 Voorzieningen.....	15
2.2.6 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel).....	15
2.2.7 Bouwfysische toestand.....	15
2.3 Onze-Lieve-Vrouw-Middelareskerk (Nijverseel).....	16
2.3.1 Identificatie.....	16
2.3.2 Beschrijving.....	16
2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	17
2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	18
2.3.5 Voorzieningen.....	18
2.3.6 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel).....	18
2.3.7 Bouwfysische toestand.....	19
2.4 Sint-Pauluskerk (Opwijk).....	20
2.4.1 Identificatie.....	20
2.4.2 Beschrijving.....	20
2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	22
2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	23
2.4.5 Voorzieningen.....	23
2.4.6 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel).....	23
2.4.7 Bouwfysische toestand.....	24
3 NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	25
3.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	25
3.2 Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	26
4 BESLUIT.....	27

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Opwijk:

1. Sint-Jozefkerk, Steenweg op Vilvoorde 231, 1745 Opwijk (Droeshout)
2. Sint-Pietersbandenkerk, Dorp 44, 1745 Mazenzele
3. Onze-Lieve-Vrouw Middelareskerk, Nijverseelstraat 48, 1745 Opwijk (Nijverseel)
4. Sint-Pauluskerk, Singel 1, 1745 Opwijk

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de Gemeente Opwijk, de Pastorale Zone Effata de Kerkfabriek St.-Paulus Opwijk en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel op datum;
- door het lokaal bestuur van de Gemeente Opwijk op datum.

pastorale zone effata

Een stukje uit 'Zo wild als de winden waaien. Pastoraal plan van de Pastorale Zone Effata' (2024-08-06):

Plaatsen van ontmoeting met elkaar, met voorbijgangers en met de Heer

Elke gemeenschap heeft plaatsen en gelegenheden nodig om zichtbaar te worden. In de tijd van onlinevergaderingen en digitale media die relaties op een nieuwe manier gestalte geven kiest de Pastorale Zone Effata uitdrukkelijk voor fysieke ontmoeting en uitwisseling. Een verscheidenheid aan gebouwen is daarvoor noodzakelijk.

Het Opvanghuis in Nijverseel is eigendom van de son Stichting Vicariaat VLBM voor de Pastorale Zone Effata. Het is onmisbaar als woongelegenheden voor vluchtende mensen bij de uitbouw van onze diaconale functie. Gaan we dit huis behouden of verkopen (en een andere woongelegenheden aankopen)? Dat zal afhangen van de noden en de mogelijkheden.

De Waag in Opwijk is eigendom van de Kerkfabriek Opwijk, beheerd door het Waagcomité (fiscaal in de son Stichting Vicariaat VLBM). Dit gebouw is noodzakelijk voor de pastoraal. Het is de thuisbasis van vele pastorale groepen: vormselcatechese, Het Bijbeluur, Schrift-uur, VoorWoord, Onthaalavond Doopouders, enzovoort. In zekere zin is het huis het verlengstuk van de St.-Pauluskerk, want sommige activiteiten van de zondagsgemeenschap beginnen in De Waag en lopen uit in de kerk. De financiële last komt bij de Pastorale Zone Effata als de reserve opgebruikt is.

Er zijn vijf kerken in de Pastorale Zone Effata¹. Ze worden nog steeds voor de eredienst gebruikt maar ook voor culturele activiteiten die (soms) losstaan van de pastoraal. De Pastorale Zone Effata wil de vijf kerken behouden als plaatsen waar mensen van de lokale gemeenschap binnen kunnen voor een gebed, voor een moment van stilte, voor troost bij een verrijzenisliturgie. De St.-Pauluskerk Opwijk zal de kerk zijn waar de zondagsgemeenschap gebeurt en nog verder wordt uitgebouwd.

De pastorale activiteiten (in de lokale gemeenschappen afzonderlijk of in de pastorale zone als geheel) zullen in de kerkgebouwen plaatsvinden: catechese doop, catechese eerste communie, catechese vormsel, huistaakbegeleiding Schrift-uur, diaconale initiatieven, bijeenkomsten van De kracht van geloven, bijeenkomsten Vaar naar het diepe, enzovoort.

De andere gebouwen (zalen, lokalen, jeugdlokalen) zijn voorbehouden aan verenigingen en families.

*Een stukje uit de vergadering van de Kerkraad
(2025-03-12)*

Formeel standpunt van de kerkraad ter voorbereiding van de beleidsplannen voor 2026-2032

Er zijn vijf kerken in de Pastorale Zone Effata waarvan vier op het grondgebied Opwijk die behoren tot het werkgebied van de Kerkfabriek St.-Paulus Opwijk (St.-Jozefkerk Droeshout, St.-Pietersbandenkerk Mazenzele, O.-L.-V.-Middelareskerk Nijverseel en de St.-Pauluskerk Opwijk). Ze worden nog steeds voor de eredienst gebruikt. De Kerkraad heeft overlegd met de Zoneploeg van de Pastorale Zone Effata over het pastorale nut van de kerkgebouwen. Het is de bedoeling om de vier Opwijkse kerken verder voor de pastoraal te blijven gebruiken: eucharistieviering, doopviering, huwelijk, verrijzenisliturgie, catechese eerste communie en vormsel, huistaakbegeleiding van kinderen uit kansarme situaties (Schrift-uur), enzovoort. De kerken behouden hun functie als plaatsen waar mensen van de lokale gemeenschap binnen kunnen voor een gebed, voor een moment van stilte, voor troost, enzovoort. De St.-Pauluskerk Opwijk zal de kerk zijn waar de zondagsgemeenschap gebeurt en nog verder wordt uitgebouwd.

Daarnaast kunnen de kerken gebruikt worden voor culturele activiteiten die losstaan van de pastoraal en waarvoor de eigen sfeer en accommodatie van een kerk een meerwaarde is in vergelijking met een feestzaal.

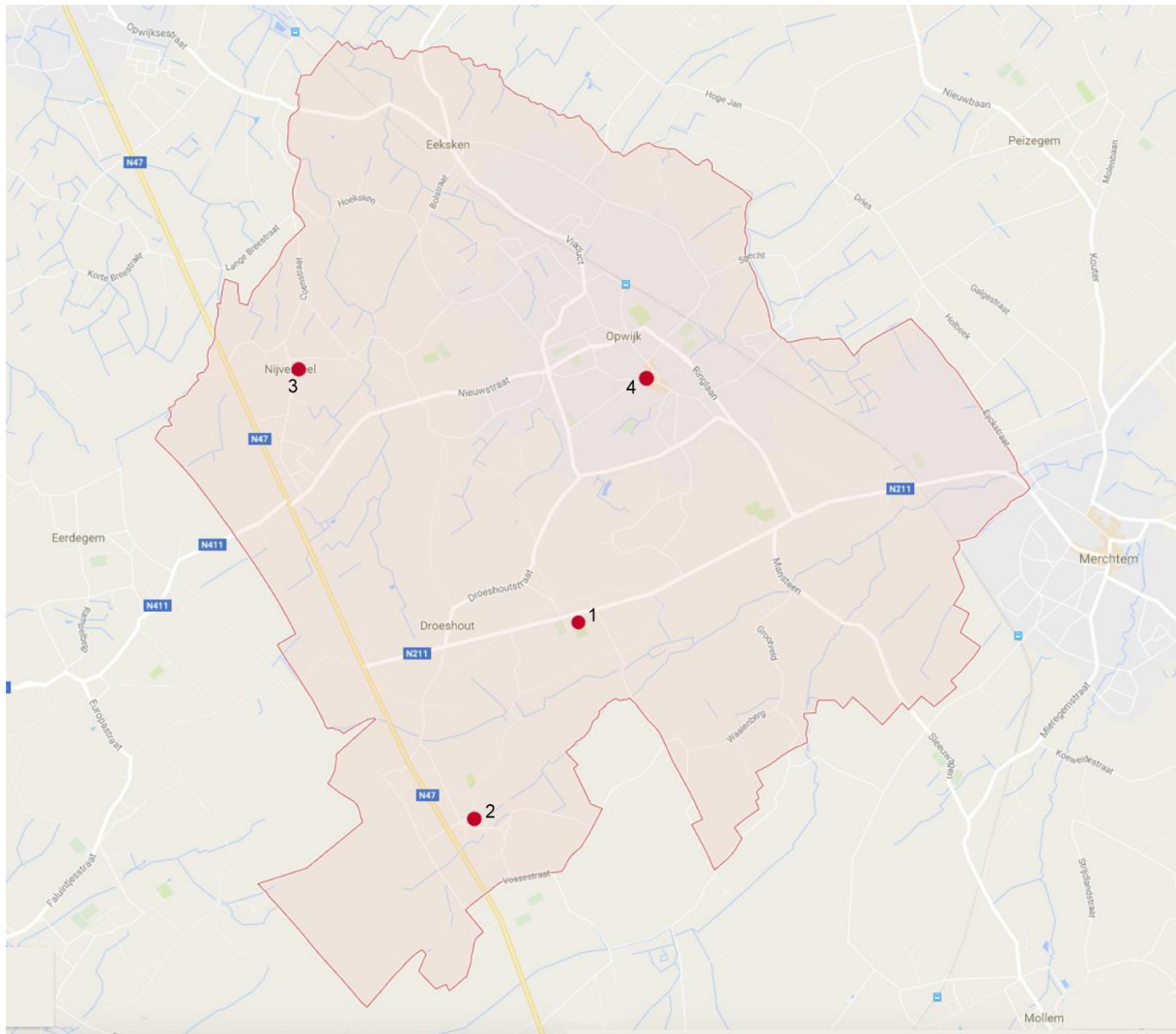
---

¹ St.-Jozefkerk Droeshout, St.-Pietersbandenkerk Mazenzele, O.-L.-V.-Middelareskerk Nijverseel, St.-Pauluskerk Opwijk en de O.-L.-V.-Onbevlektkerk Peizegem

Handtekening bisdom

Handtekening Gemeente Opwijk

1 SITUERING KERKGEBOUWEN

1. St.-Jozefkerk, Steenweg op Vilvoorde 231, 1745 Opwijk (Droeshout)
2. St.-Pietersbandenkerk, Dorp 44, 1745 Mazenzele
3. Onze-Lieve-Vrouw Middelaerskerk, Nijverseelstraat 48, 1745 Opwijk (Nijverseel)
4. St.-Pauluskerk, Singel 1, 1745 Opwijk

2 FICHE PER KERKGEBOUW

2.1 Sint-Jozefkerk (Droeshout)

2.1.1 Identificatie

Naam Sint-Jozefkerk

Geografische ligging

Steenweg op Vilvoorde 231, 1745 Opwijk (Droeshout)
Provincie Vlaams-Brabant
Kadastraal gekend onder OPWIJK/AFD. 2/sectie E/0589c2

Plaats in kerkelijke structuur

Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Pastorale Regio Mechelen
Pastorale Zone Effata

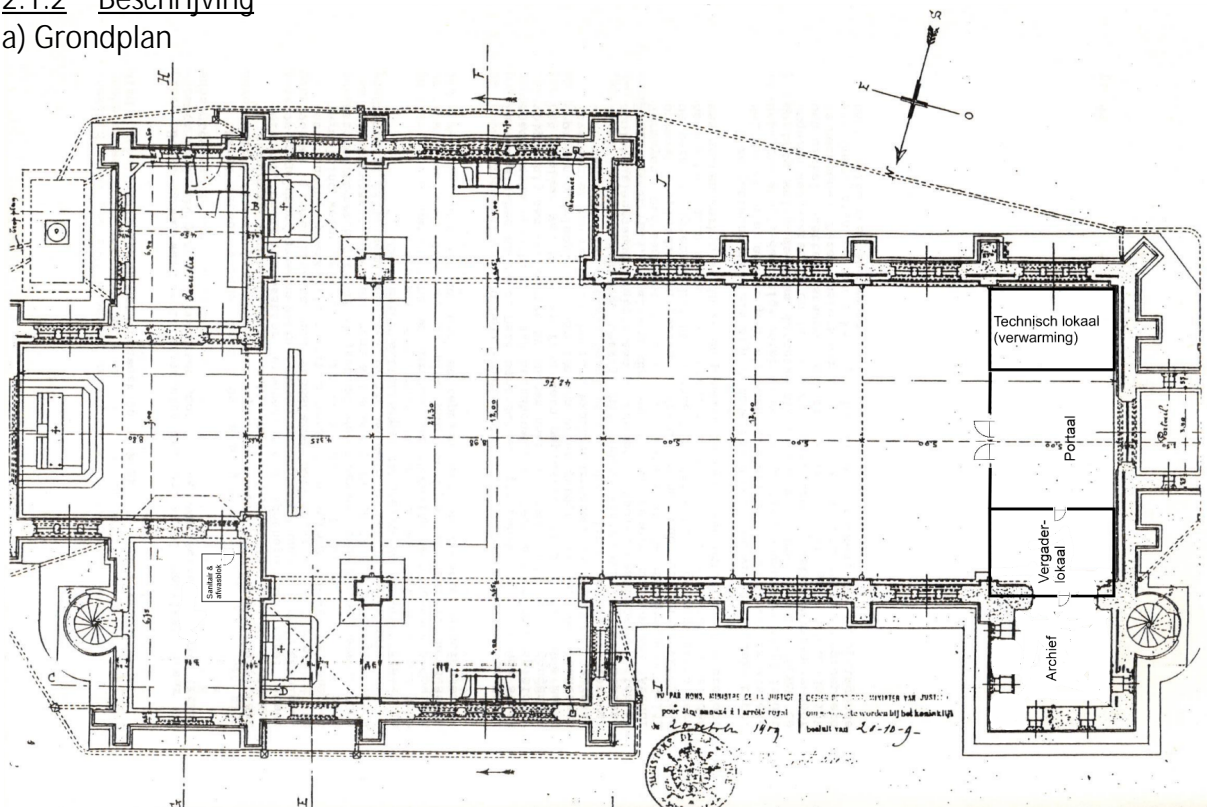
Eigenaar Kerkfabriek St.-Paulus Opwijk

Bescherming(en)

De kerk is niet beschermd, noch als waardevol opgenomen

2.1.2 Beschrijving

a) Grondplan

b) Cultuurhistorische waarde

De kerkfabriek van de voormalige parochie St.-Jozef Droeshout werd opgericht in 1896. De parochie startte in de voorlopige kapel gebouwd in 1894 en 1895 als voorlopige kerk van de

parochie Droeshout. Deze kapel werd later achtereenvolgens gebruikt als schoollokalen en nog later als parochiezaal.

De huidige kerk werd opgericht van 1909 tot 1911. Het betreft een neogotisch gebouw ingezegend op 3 april 1911.

Het huidig interieur bevat een glasraam vooraan in de kerk. Het doksaal in het koor van de kerk is het werk van beeldhouwer Karel Lateur, broer van Frank Lateur, gekend als Stijn Streuvels. Het hoofdaltaar was afkomstig uit het Groot Seminarie te Mechelen en in 1909 volledig herbouwd. Verder zijn er twee zijaltaren: het Sint-Jozefaltaar en het Onze-Lieve-Vrouwaltaar. Dit laatste was het hoofdaltaar van de 'oude kerk'.

Er zijn twee klokken in de toren. De Sint Jozefsklok kwam er in 1911 en in 1956 kwam er een tweede klok, de Mariaklok.

De voormalige parochie Droeshout is ontstaan uit de moederparochies Opwijk en Merchtem. Zij had recht op een deel van het patrimonium van die twee moederparochies. De verdeling gebeurde echter pas in 1910. De eerste uitbouw van de parochie gebeurde vooral met giften en overheidssubsidies. Een groot deel van het patrimonium werd aangewend voor de bouw van de nieuwe kerk die gebouwd werd tussen 1909 en 1911.

c) Architecturale mogelijkheden

De Sint-Jozefkerk is in de onmiddellijke nabijheid van de school en de parochiezaal. Zij ligt aan de steenweg. Hierdoor is er weinig of geen ruimte voor uitbreiding. De kerk is een zaalkerk met transept. Vooraan links bevindt zich een bergruimte (met één sanitair) en rechts de sacristie. Een dorpel aan de ingang van de kerk maakt deze weinig toegankelijk voor minder mobiele mensen.

d) Bouwfysische toestand

Het gebouw is in goede staat en wordt goed onderhouden. Er werden herstellingswerken uitgevoerd in 1941 aan het dak van de kerk. In 1946 waren er herstellingen van de kerkramen, in 1952 herstellingswerken aan het kerkdak en in 1973 vernieuwingen aan dakgoten en afloopbuizen. In 1975 waren er herstellingen binnen in de kerk. In 1995 gebeurde de laatste grote restauratie zowel binnen als buiten aan de kerk. In 2023 werden achteraan in de kerk twee lokalen ingericht die dienst doen als vergaderlokaal en als archief van de kerkfabriek. Tegelijk werd het sanitair blok vooraan in de kerk uitgebreid en gemoderniseerd.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt aan de steenweg en maakt deel uit van het centrum van Droeshout, dat zich rond de kerk situeert. Er is parking aan de kerk. Door de verkeerssignalisatie op de steenweg en een degelijk fietspad is de kerk gemakkelijk met de fiets te bereiken. In de onmiddellijke omgeving ligt de parochiezaal en een begraafplaats.

2.1.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn weekendvieringen op zaterdag om 19.00 u.

Er vinden in de kerk andere vieringen plaats: jubilarissen, uitvaarten, huwelijksvieringen.

Wekelijks is de kerk de plaats voor zangherhalingen van het kerkkoor.

Het vergaderlokaal wordt intensief (meermaals per week) gebruikt voor de huistaakbegeleiding van kinderen die in een kansarme situatie opgroeien, voor de vormselcatechese en andere pastorale vergaderingen.

De kerk wordt meermaals per jaar gebruikt voor socio-culturele evenementen.

2.1.4 Voorzieningen

Sanitair	Toilet met wasbekken, ingeplant in de berging, vooraan
Verwarming	stookolie, installatie en (bovengrondse) tank goedgekeurd 2024
Verlichting	Halogeenspots, vervanging door ledverlichting is gewenst
Keukenvoorzieningen	spoelbak en keukenkastje in de toiletruimte
Audiosysteem	geluidsinstallatie werkt goed
Beeldscherm(en)	//
Rolstoeltoegankelijkheid	rolstoeltoegankelijk; het koorgedeelte heeft een trap

Diefstal- en brandbeveiliging	//
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	aanwezig in de kerktoren

2.1.5 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	//
Regenwateropvang	//
Dakisolatie	//
Groendak	//
Warmtepomp	//
Warmtenet	////
Windenergie	//
Aquathermie	//

2.2 Sint-Pietersbandenkerk (Mazenzele)

2.2.1 Identificatie

Naam Sint-Pietersbandenkerk

Geografische ligging

Dorp 44, 1745 Mazenzele

Provincie Vlaams-Brabant

Kadastraal gekend onder OPWIJK/AFD. 3/Sectie A/0401a

Plaats in kerkelijke structuur

Aartsbisdom Mechelen-Brussel

Pastorale Regio Mechelen

Pastorale Zone Effata

Eigenaar Gemeente Opwijk

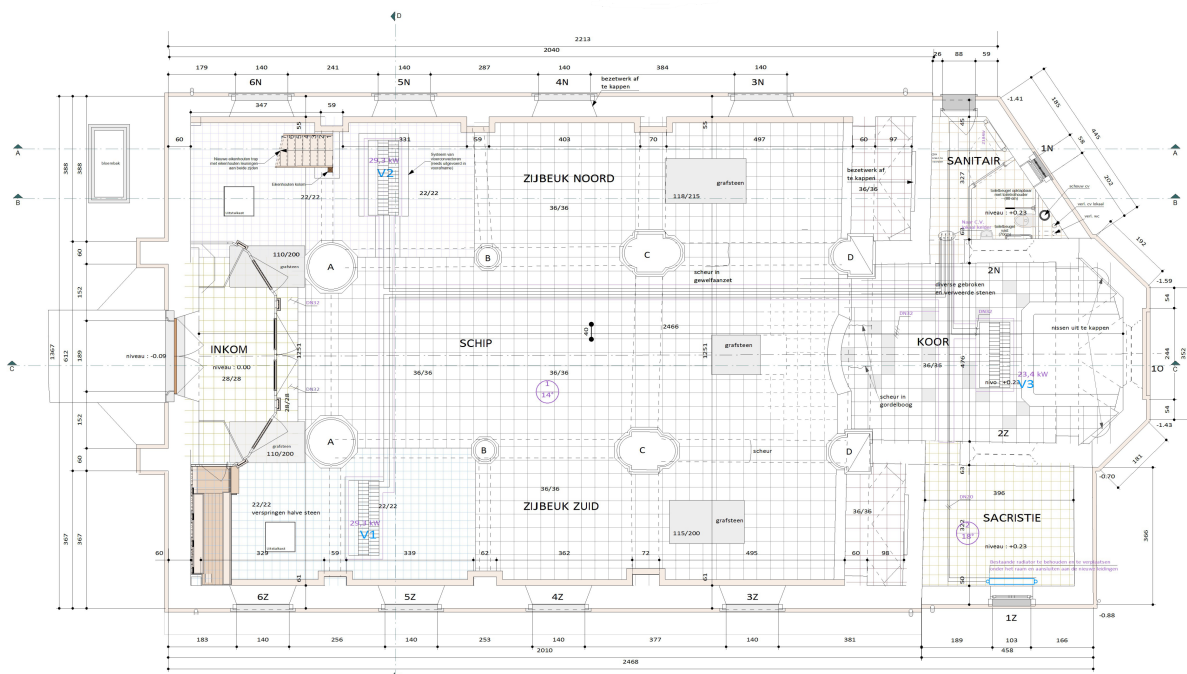
Beschermingen

De kerk is beschermd als bouwkundig relict (05/10/2009). Het beschermingsbesluit ID 3251 werd op 1997-11-13 uitgevaardigd.

Het oorspronkelijk orgel, dat zich thans in de O.-L.-V.-Middelareskerk in Nijverseel bevindt, is eveneens beschermd als monument.

2.2.2 Beschrijving

a) Grondplan

Grondplan begane grond : niveau +0.00
Schaal 1/50

b) Cultuurhistorische waarde

De kerk, daterend uit de 13e eeuw, misschien vroeger, is gedeeltelijk het oudste bestaande bouwwerk van de gemeente Opwijk. Een groot deel werd vervaardigd met zandsteen uit het nabijgelegen Kravaalbos. In de Eerste Wereldoorlog werd een gedeelte van de kerk (waaronder de toren) door de Duitsers opgeblazen. In de toren hangt de zogenaamde Thiendeklok 'Maria' al sinds 1639. Ze werd gegoten door J. Brouchart.

Het pittoreske kerkje werd onlangs aan de buitenzijde gerestaureerd (2015-2016). De restauratie van de binnenzijde en het orgel staan op de wachtlijst. Tijdens de restauratiewerken is het onder meer het plan om het 19^e eeuwse Anneessensorgel van de kerk in Nijverseel opnieuw naar de parochiekerk van Mazenzele te brengen.

Dit kleine dorpskerkje is ingeplant te midden van het centrum, voordien omringd door een ommuurd kerkhof dat grotendeels werd opgeslorpt door de verbreding van de omlopende straat en de voorliggende parking.

De plattegrond toont een ingebouwde westtoren, drie beuken van vier traveeën en een rechthoekig koor met driezijdige sluiting en geflankeerd door sacristieën. Heterogene constructie in witte kalkzandsteen met gebruik van bak- en zandsteenbouw voor het koor (eerste kwart 18de eeuw?) en blauwe hardsteen voor de neoclassicistische aanpassingen van 1835. Vierkante westtoren (13de eeuw) op afgeschuinde plint, een driedelige geleding door middel van waterlijsten en leien tentdak met windwijzer. Twee korte steunberen met een dubbele versnijding flankeren een arduinen rondboogportiek (1835) ingeschreven in een rechthoekige omlijsting met druiplijst. Erboven een klein spitsboogvenster met metalen roedeverdeling (1835). De klokkenverdieping tenslotte is langs de vier zijden voorzien van een licht spitsbogig galmgat. Bouwnaden in het gevelparement van de westgevel van de zijbeuken op een verspringende sokkel wijzen op diverse verbouwingen. Eveneens in witte natuursteen opgetrokken schip (eind 17de - begin 18de eeuw) geritmeerd door vier neoclassicistisch geïnspireerde rondboogvensters in smalle arduinen omlijstingen met lekdrempels, imposten en sluitsteen en metalen roedeverdeling (1835). Midden- en zijbeuken zijn afgedekt met een doorlopend gebogen zadeldak, met steile helling boven middenbeuk. Aansluitend rechthoekig koor (eerste kwart 18de eeuw) met driezijdige sluiting in bak- en zandsteenbouw met hoge sokkel (terreinhelling!), hoekkettingen en geprofileerde rondboogomlijstingen rond drie vensters. Oostvenster langs de binnenzijde afgedicht. Flankerende sacristie, deels in baksteen, deels in natuursteen met plat dak. Een forse spitsboogarcade op gedrongen zuilen met abacus vormt de scheiding tussen schip en toren, op de begane grond overkluisd met een kruisribgewelf. De beukruimte wordt geritmeerd door twee gedrongen zuilen, twee slankere en bundelpijlers ter hoogte van een vroeger transept (?), onderling verbonden door spitsboogarcaden, mogelijk opklimmend tot de 13de eeuw. De bakstenen kruisriboverwelling dateert wellicht van later. Boven de zijbeuken wordt het ingedrukt kruisribgewelf langs de buitenzijde opgevangen door muurpilasters. De apsis van het koor, eveneens voorzien van een gedrukt kruisribgewelf, is afgewerkt met een soort halfkoepeltje op zware gordelbogen.

In 1956 werd de bepleistering van de binnenmuren verwijderd waarna de bakstenen binnenmuren opnieuw werden gevoegd en de twee zuilen werden voorzien van een similituurnatuursteenbepleistering.

In 1967 werd het ommuurde kerkhof verwijderd en werd er een nieuw kerkhof aangelegd langsheen de Kouterbaan.

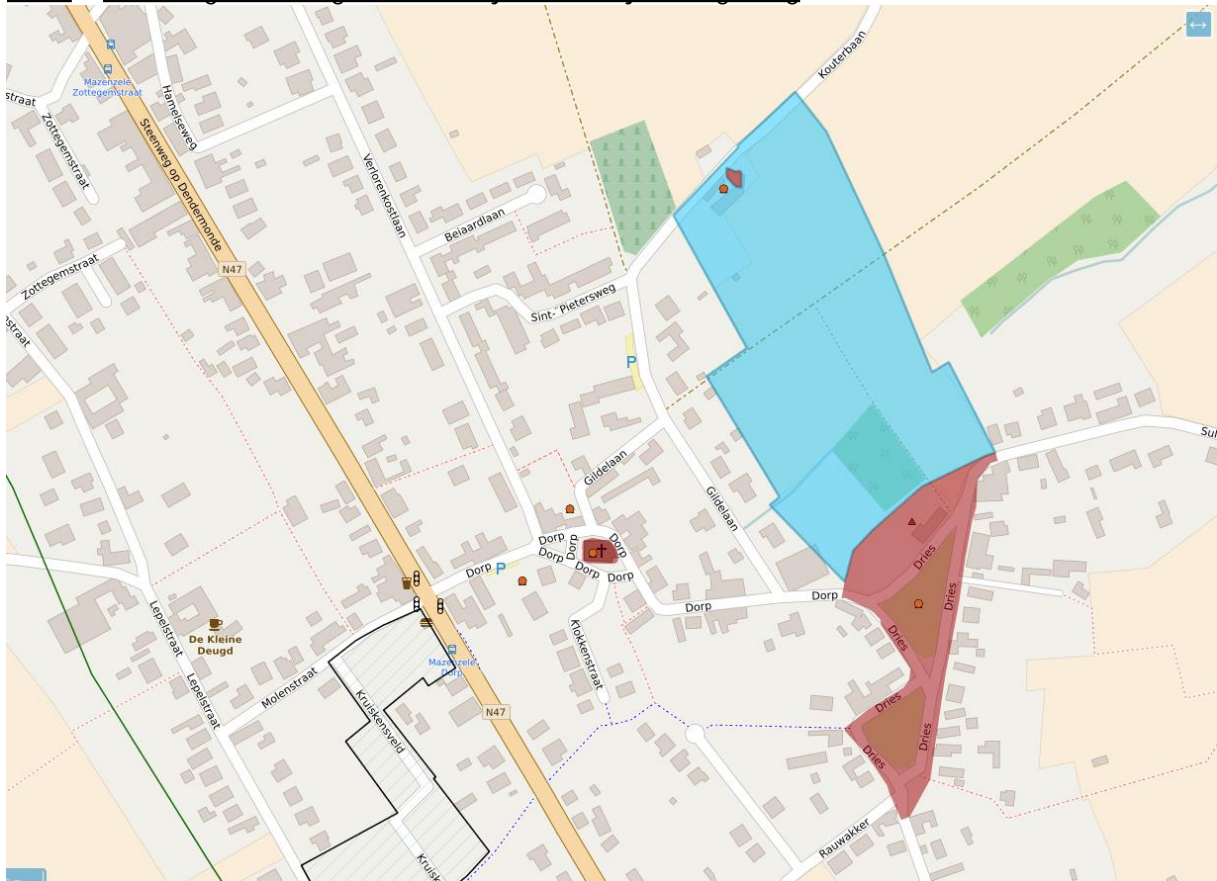
c) Architecturale mogelijkheden

De kerk is beperkt in omvang (275 m²) en hierdoor moeilijk opdeelbaar. De verwarmingsketel werd in een kelder gebracht, wat ruimte bood voor één sanitair. Vooraan rechts is de sacristie. De toegankelijkheid van de kerk wordt opgenomen in het masterplan voor de heraanleg van het centrum van Mazenzele.

d) Bouwfysische toestand

De kerk is in goede staat. De restauratiewerken aan de buitenkant van de kerk werden in 2016 beëindigd. Daarbij werden verwarming en elektriciteit vernieuwd. De kerk is nu ook voorzien van brandbeveiliging. Het dossier voor de restauratie aan de binnenkant staat op de wachtlijst. De kerk wordt geïnspecteerd door Monumentenwacht.

2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de onmiddellijke nabijheid van de pastorie. Op de plaats van Houtekeet, de voormalige parochiezaal naast de pastorie gelegen, werd door de gemeente een nieuwe ontmoetingszaal (De Kersenpit) gebouwd. Daar is gelegenheid om wagens te parkeren. Een belangrijke toegangsweg voor de kerk is de Verlorenkostbaan. Langs beide kanten is een fietspad voorzien wat de bereikbaarheid van de kerk door zwakke weggebruikers ten goede komt.

De school en het kerkhof liggen op korte wandelafstand. De Dries, eveneens beschermd, is eigendom van de leden van de schuttersgilde.

Iets verder ligt de steenweg van Asse naar Dendermonde waar het openbaar vervoer beschikbaar is.

2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn weekendvieringen op zaterdag om 19.00 u.

Er vinden in de kerk andere vieringen plaats: jubilarissen, uitvaarten, huwelijksvieringen.

Wekelijks is de kerk de plaats voor zangherhalingen van het kerkkoor.

De kerk en de sacristie worden meermaals per week gebruikt voor de vormselcatechese en andere pastorale vergaderingen.

Met 'Sinksen' (Pinksteren) is er het traditionele en eeuwenoude koningsschieten door de Sint-Pietersgilde op den Dries en bijhorend "Lof" in de kerk.

De kerk wordt meermaals per jaar gebruikt voor socio-culturele evenementen.

2.2.5 Voorzieningen

Sanitair	Toilet met wasbekken, ingeplant in de berging, vooraan
Verwarming	gasinstallatie geplaatst 2016
Verlichting	Halogeenlichten
Keukenvoorzieningen	spoelbak en keukenkastje in de toiletruimte en in de sacristie
Audiosysteem	geluidsinstallatie werkt goed
Beeldscherm(en)	//
Rolstoeltoegankelijkheid	rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	aanwezig
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	//

2.2.6 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	//
Regenwateropvang	//
Dakisolatie	//
Groendak	//
Warmtepomp	//
Warmtenet	//

Windenergie	//
Aquathermie	//

2.2.7 Bouwfysische toestand

Een restauratiedossier voor het interieur van de kerk is lopend. De buitenkant werd enkele jaren geleden in orde gebracht.

Onze-Lieve-Vrouw-Middelareskerk (Nijverseel)

2.2.8 Identificatie

Naam   Onze-Lieve-Vrouw-Middelareskerk Nijverseel

Geografische ligging

Nijverseelstraat 48, 1745 Opwijk (Nijverseel)
Provincie Vlaams-Brabant
Kadastraal gekend onder OPWIJK/AFD. 2/Sectie H/0352a

Plaats in kerkelijke structuur

Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Pastorale Regio Mechelen
Pastorale Zone Effata

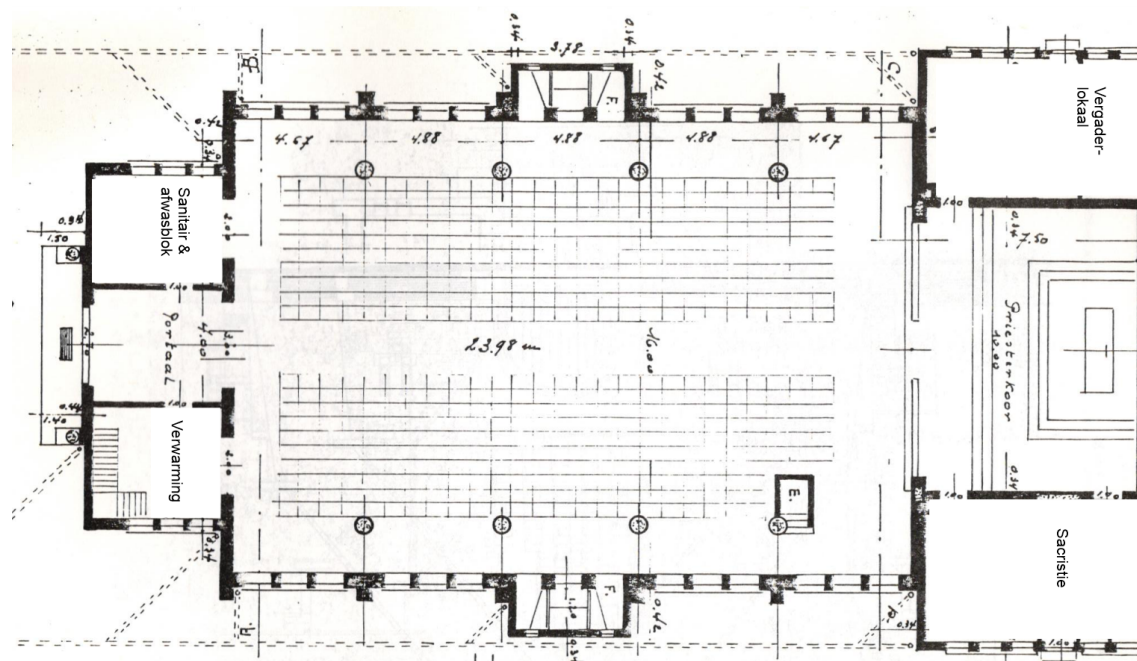
Eigenaar   Kerckfabriek St.-Paulus Opwijk

Bescherming(en)

De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed (2023-12-09). Het orgel, oorspronkelijk van de kerk van Mazenzele, is beschermd als monument sinds 1979-08-21. Dit orgel wordt bij de restauratie van het interieur van de Sint-Pietersbandenkerk gerestaureerd en in de oorspronkelijke kerk teruggeplaatst (zie p.12).

2.2.9 Beschrijving

a) Grondplan

b) Cultuurhistorische waarde

Mevrouw Braeckman-Van Biesen, wonende te Gent, had in 1936 een perceel grond kosteloos afgestaan om de bouw van de kerk mogelijk te maken. Dit perceel land, 41 are groot, gekend op het kadaster als 'deel van nr. 352 – sectie H', was gelegen in de Nijverseelstraat.

De bouw van de kerk werd goedgekeurd door de kerkfabriek van Opwijk op 6 juni 1937. Het voorlopig plan werd goedgekeurd op 6 juni 1937. Aangepaste plannen werden goedgekeurd op 20 augustus 1937 en aangevuld op 10 december 1937.

De kerk werd gebouwd in modernistische stijl, naar de plannen van architect Paul Semal. Hij werd geboren te Opwijk op 7 juni 1891 en overleed in Antwerpen op 21 februari 1975. Hij was de enige zoon van Carolus Josephus Semal, handelaar, en Joanna Catharina Van Humbeeck, gehuwd te Antwerpen op 16 juli 1925 met Victoria Mertens (° Merksem 18- 10- 1895, dochter van Cornelius en van Catharina Geeraerts). Onder leiding van architect Paul Semal werd de bouw pas aangevat in 1938 en voltooid in 1939. De aanbesteding werd toegewezen aan Philemon Keppens van Lebbeke. De totale kostprijs van de kerk bedroeg uiteindelijk BEF 261.802,48.

De eerste klok (239kg) werd ingewijd in februari 1941. De tweede klok (350kg) werd gegoten bij gieterij Servaas te Leuven in 1958.

Het (beschermd) orgel is afkomstig uit de kerk te Mazenzele. Het instrument is gebouwd door Pieter Hubertus Anneessens in 1843.

Het glasraam boven het hoofdaltaar werd gemaakt door Cyriel Los uit Dendermonde volgens schetsen van Bert Van den Broeck. Het hoofdaltaar en de twee zijaltaren werden gemaakt volgens het ontwerp van F. Lateur, zoon van Stijn Streuvels. De communiebank en de preekstoel werden ontworpen door beeldhouwer De Somer uit Erpe. Al de beelden werden eveneens aangekocht bij beeldhouwer De Somer uit Erpe. De kruisweg werd aangekocht in de abdij van Maredsous.

c) Architecturale mogelijkheden

Deze zaalkerk beschikt over een sacristie. In het portaal bevindt zich rechts de stookruimte. Links bevond zich een bergruimte maar die werd in 2022 tot een modern sanitair blok omgebouwd. De weekkapel vooraan werd tegelijk tot een vergaderlokaal omgebouwd en ingericht. De kerk is gemakkelijk toegankelijk.

d) Bouwfysische toestand

De algemene indruk bouwfysische toestand is goed. Het buitenschrijnwerk is in 2016 geschilderd en waar nodig hersteld. De klokkentoren was instabiel en werd hersteld en geschilderd.

De vernieuwing van het dak aan de N/O zijde is volgens vaststelling monumentenzorg noodzakelijk en te voorzien.

Verwarming	stookolie, installatie en (bovengrondse) tank goedgekeurd 2024
Verlichting	Halogeenspots, vervanging door ledverlichting is gewenst
Keukenvoorzieningen	spoelbak en keukenkastje in de toiletruimte
Audiosysteem	geluidsinstallatie werkt goed
Beeldscherm(en)	//
Rolstoeltoegankelijkheid	rolstoeltoegankelijk; toilet is aangepast; het koorgedeelte heeft een trap
Diefstal- en brandbeveiliging	//
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	//

2.2.13 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	//
Regenwateropvang	//
Dakisolatie	//
Groendak	//
Warmtepomp	//
Warmtenet	//
Windenergie	//
Aquathermie	//

2.2.14 Bouwfysische toestand

2.3 Sint-Pauluskerk (Opwijk)

2.3.1 Identificatie

Naam Sint-Pauluskerk

Geografische ligging

Singel 1, 1745 Opwijk (Opwijk)

Provincie Vlaams-Brabant

Kadastraal gekend onder OPWIJK/AFD. 2/Sectie B/0422b

Plaats in kerkelijke structuur

Aartsbisdom Mechelen-Brussel

Pastorale Regio Mechelen

Pastorale Zone Effata

Eigenaar Gemeente Opwijk

Bescherming(en)

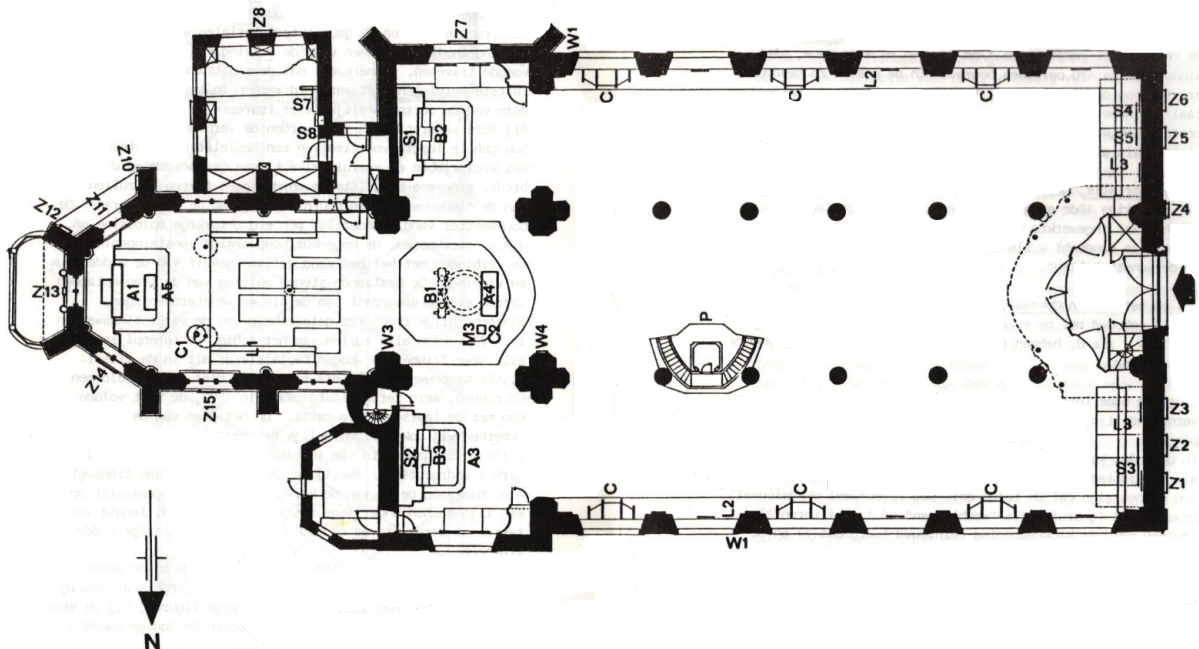
De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed als bouwkundig relict (2009-10-05). Het beschermingsbesluit ID 388 werd op 1957-07-06 vervaardigd.

2.3.2 Beschrijving

a) Oppervlakte

oppervlakte in m²: volgens kadaster, 9a 20ca; de ruimte rond de kerk is (na verkoop kerkmuur en kerkbaantje) samen met het kerkplein 27a 62ca groot.

grondplan:

b) Cultuurhistorische waarde

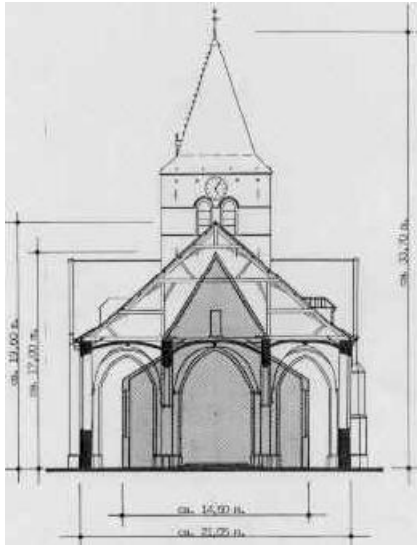
De huidige kerk is gebouwd rond 1420 op de plaats van een vroeger kerkgebouw. Tijdens de godsdienstoorlogen werd ze in 1579 in brand gestoken en in 1590-1620 hersteld. Het schip werd aanzienlijk vergroot in 1772-1775. Zandstenen gebouw, resulterend uit meerdere bouwcampagnes: oostpartij opgetrokken in Brabantse gotiek tijdens begin 15de eeuw en hersteld einde 16de, begin 17de eeuw; het schip is een vergroting van 1773 in classicistische stijl.

De plattegrond ontvouwt: een driebeukig schip van zes traveeën, een niet uitspringend transept met kruisingstoren, een koor met driezijdige sluiting en een zuidsacristie. Het huidige hallenschip is een verbreding en verlenging naar ontwerp van Philippus Gobert, van het oorspronkelijk schip, waarvan vier traveeën van de middenbeuk uit 16de-, 17de eeuw behouden werden. Middenbeuk geritmeerd door zuilen met sokkels, dekplaat en scheibogen. Bepleisterde kruisribgewelven met brede gordelbogen uitlopend op consoles. Verlichting door middel van brede rondboogvensters in hardstenen omlijstingen met druiplijst. Classicistische westgevel in de top gedateerd 1773, geflankeerd door pilasters; axiaal portaal in een spiegelboogomlijsting van arduin en steekboogvensters erboven, afgelijnd door muurpilasters met siervaasbekroning. Oostpartij gemarkeerd door de vierkante kruisingstoren met noordtraptoren uit het eerste kwart van de 15de eeuw, hersteld en van een stompe spits voorzien einde 16de- begin 17de eeuw. Beide transeptarmen uit de 15de eeuw, gestut door middel van overhoekse steunberen, werden in 1773 voorzien van vensters als in het schip. Koor van twee traveeën met driezijdige sluiting, geritmeerd door steunberen met versnijdingen en verlicht door middel van spitsboogvensters met maaswerk; kruisribgewelven (1624 volgens archiefstukken). Zuidsacristie daterend van 1761.

Mobilair. Barokschilderijen: Onze-Lieve-Vrouw met Heiligen, op het hoofdaltaar, G. de Crayer (17de eeuw), Bekering van Paulus op het zijaltaar (G. de Crayer); barokbeelden van de Heilige Maagd, Sint-Paulus (eerste helft 17de eeuw); Heilige Antonius (volkskunst); barokaltaren (eerste helft 17de eeuw); preekstoel met laat-barokke inslag, (Laurens en Tambuyser, 1823); grafstenen in de gevels (18de eeuw).

Het kerkhof werd omgevormd tot een groene zone waarbij enkele 19de-eeuwse graftekens in neoclassicistische stijl tegen de kerkmuur werden bewaard. Eén pastoorsgraf is goed herkenbaar aan de afbeelding van de kelk en pateen op de grafplaat. De grafplaat van de in 1860 overleden Petrus-Josephus Van Hemel bleef eveneens tegen de kerkmuur bewaard. Hij stond bekend als begenadigd redenaar en werkte als missieprediker in heel het aartsbisdom.

c) Architecturale mogelijkheden

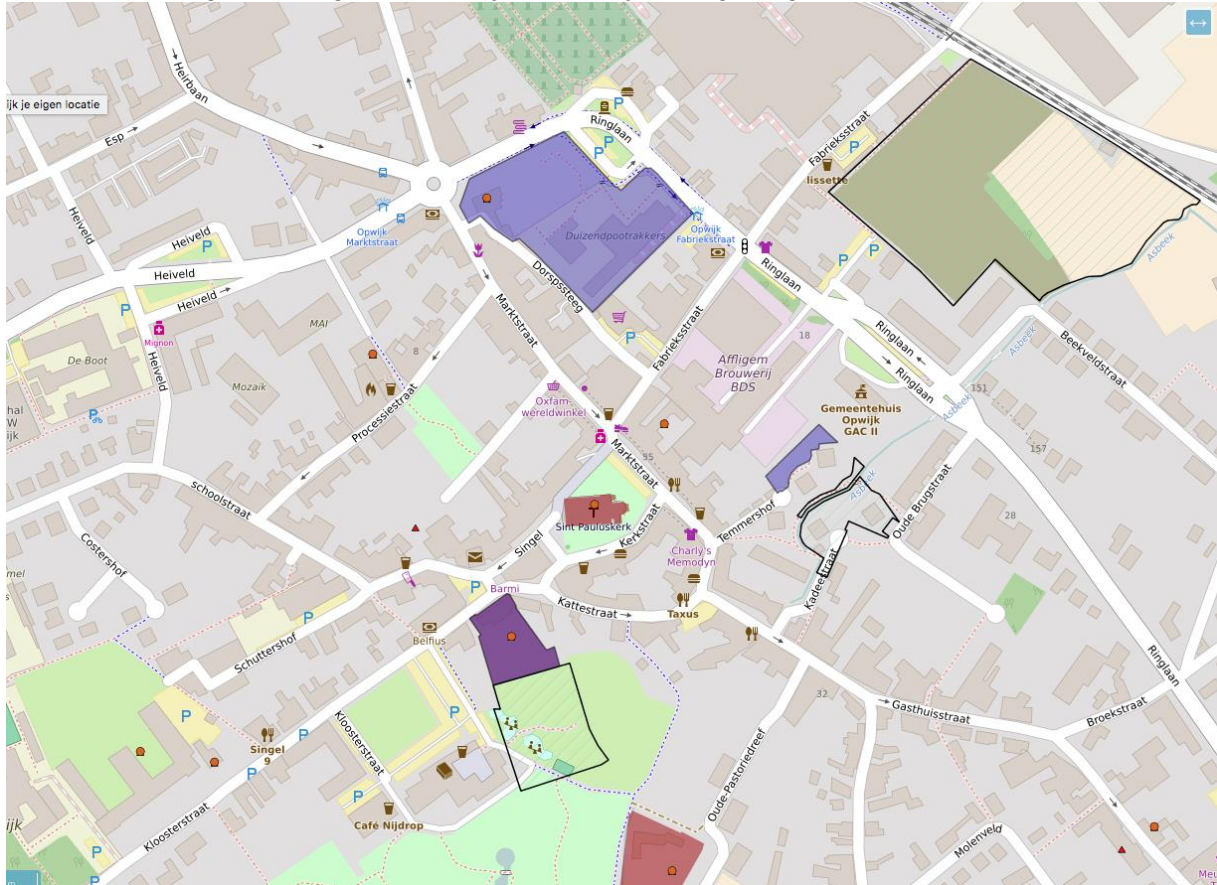

Er zijn weinig of geen uitbreidingsmogelijkheden. Achteraan is reeds een gebedsruimte afgescheiden die overdag toegankelijk is. Aan de sacristie is een sanitair voorzien. Door de heraanleg van het plein voor de kerk werd de toegang tot de kerk nog beter toegankelijk voor minder mobiele mensen.

d) Bouwfysische toestand

Het gebouw bevindt zich in goede staat. Het gebouw werd laatst opgefrist in 1979-1982. In 2010 werd de westgevel aangepakt. Het buitenschrijnwerk en de kroonlijsten werden geschilderd. In 2025 wordt het dakgebinte hersteld, na vochtinsijpeling op meerdere plaatsen. Tevens wordt een veiligheidsheining rond het klokgat geplaatst. De kerkfabriek is aangesloten bij monumentenwacht en volgt hun rapporten op.

2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in het centrum van Opwijk. In de onmiddellijke omgeving vindt men er de pastorie, de parochielokalen De Waag, het gemeentehuis, het cultureel centrum Hof Ten hemelrijk met park.

Het klooster, de scholen van verschillende netten en het jeugdhuis Nijdrop liggen op korte wandelafstand.

Rond de kerk (noord-oost-zuid) is een groene ruimte op de plaats van het oude kerkhof. Aan de westkant van de kerk is een plein (eigendom van de kerkfabriek), waarop enkele parkeerplaatsen en parkeerplaatsen voor minder validen zijn voorzien. Grotere parkings zijn vlakbij (De Borch in de Kattestraat en Hof ten Hemelrijk in de Kloosterstraat). De Kerkstraat zuid van de kerk, het kerkplein west van de kerk en Markt oost van de kerk zorgen nog voor enkele parkeerplaatsen (deels op eigendom van de kerkfabriek).

Er is openbaar vervoer op 200 en 300 m (bushaltes) en 700 meter (treinstation).

2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn weekendvieringen op zondag om 10.30 u. Dat is de zondagsgemeenschap van de Pastorale Zone Effata. Er vinden in de kerk andere vieringen plaats: jubilarissen, uitvaarten, huwelijksvieringen, verzoeningsvieringen, doopvieringen, catechesevieringen, vieringen met eerste communie en vormsel, enzovoort.

Om de twee weken is er een Taizégebed; in de andere weken wordt het rozenkransgebed georganiseerd.

Elke maand is er gelegenheid tot aanbidding voor de eucharistie. In de Advent en de Veertigdagentijd is dat wekelijks, vrijdagvoormiddag.

Er zijn vier vastenbezinningen per jaar voorzien.

De vieringen van de Goede Week vinden in deze kerk plaats: Avondmaalviering Witte Donderdag, Kruisweg en Kruishulde Goede Vrijdag, Paaswake Stille Zaterdag en Paasviering Paaszondag.

De vormselcatechese gebruikt de kerk jaarlijks vier- of zesmaal per jaar voor een grote activiteit, buiten de liturgie van de zondagsgemeenschap.

De afgesloten ruimte achteraan (noord-west) is toegankelijk als gebedsruimte gedurende de werkuren tijdens de werkdagen. Tientallen mensen komen er langs voor een stil moment en om een kaarsje te offeren.

Jaarlijks vinden meermaals concerten en andere socio-culturele acties in de kerk plaats.

2.3.5 Voorzieningen

Sanitair	Toilet met wasbekken aan de ingang van de sacristie
Verwarming	aardgas
Verlichting	ledverlichting
Keukenvoorzieningen	//
Audiosysteem	geluidsinstallatie werkt goed, uitbreiding met bluetoothverbinding
Beeldscherm(en)	//
Rolstoeltoegankelijkheid	rolstoeltoegankelijk; het koorgedeelte heeft een trap
Diefstal- en brandbeveiliging	//
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	//

2.3.6 Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	//
Regenwateropvang	//
Dakisolatie	//
Groendak	//
Warmtepomp	//
Warmtenet	//
Windenergie	//
Aquathermie	//

2.3.7 Bouwfysische toestand

3 NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Droeshout	St.-Jozefkerk	Gedeeld gebruik Valorisatie
Mazenzele	St.-Pietersbanden	Gedeeld gebruik Valorisatie
Nijverseel	O.-L.-V.-Middelares	Gedeeld gebruik Valorisatie
Opwijk	St.-Paulus	Gedeeld gebruik Valorisatie

Met Pinksteren 2016 maakte de zoneploeg van de Pastorale Zone Effata haar pastoraal plan bekend. Zij publiceerde dit in een brochure “Als een mosterzadje...”. Hierbij krijgt de (nieuwe) eucharistische zondagsgemeenschap veel aandacht. De lokale gemeenschappen blijven echter een belangrijke rol spelen. Deze visie is in overeenstemming met de beleidslijnen van de toenmalige hulpbisschop van het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen².

In 2024 heeft de Zoneploeg, na overleg met de Zoneraad van de Pastorale Zone Effata, dit pastoraal plan geactualiseerd en uitgebreid onder de titel “Zo wijd als de winden waaien” (zie ook p.4 a.u.b.). Hier wordt de nadruk gelegd op de pastorale actie naar buiten (evangeliseren). De kerken krijgen hier een belangrijke functie omwille van hun herkenbaarheid als plaats van ontmoeting. De pastorale activiteiten van de lokale kerkgemeenschap worden er gecentraliseerd; de (jeugd)lokalen, zalen en scholen hebben andere bestemmingen. Evangelisatie vereist laagdrempelige instapmogelijkheden voor mensen die niet toe zijn aan de eucharistieviering. De bestaande kerken zijn hiervoor zeer geschikt: de eigen sfeer, de centrale ligging, de herkenbaarheid. Zij kunnen onderdak bieden voor mensen die een stiltemoment nodig hebben op een publieke maar toch discrete plaats. Er kan een kaarsje aangestoken worden, af en toe een ontmoeting voor een goed gesprek, enzovoort...

Uit dit pastoraal plan voortvloeiend, blijven alle kerken voor de eredienst bestemd. Er is vanzelfsprekend mogelijkheid tot activiteiten voor valorisatie. De huisvesting van de pastorale activiteiten is een vorm van gedeeld gebruik. Het gebruik voor socio-culturele activiteiten sluit hierbij aan (laagdrempelige toegang), op voorwaarde dat de activiteiten in de kerken passen en geen afbreuk doen aan de eredienst.

Op dit ogenblik komt geen kerk in aanmerking voor medegebruik, nevenbestemming of herbestemming.

---

² Mgr Leon Lemmens, *De kracht van het evangelie*, 2013.

3.2 Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Zoals blijkt uit de fiches van de afzonderlijke kerken (zie vanaf p.8 a.u.b.) zijn de voorbije jaren aanpassingen gebeurd in de kerken om het gedeeld gebruik door de Pastorale Zone Effata mogelijk te maken:

St.-Jozefkerk Droeshout	inplanting vergaderlokaal en uitbreiding sanitair
St.-Pietersbandenkerk Mazenzele	vouwtafel in de sacristie en inplanting sanitair
O.-L.-V.-Middelareskerk Nijverseel	inplanting vergaderlokaal en sanitair
St.-Pauluskerk Opwijk	beschikbaarheid De Waag en modernisering sanitair in de kerk

Door de fusie van de Kerkfabriek St.-Jozef (Droeshout), de Kerkfabriek St.-Pietersbanden (Mazenzele) en de Kerkfabriek O.-L.-V.-Middelares (Nijverseel) met de Kerkfabriek St.-Paulus Opwijk (Besluit van 2024-12-12 van de Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij – Belgisch Staatsblad 2025-01-15) wordt een efficiënter onderhoud en instandhouding van de kerkgebouwen mogelijk.

De kerkfabriek staat open voor suggesties van de Pastorale Zone Effata over:

- gebruik van de St.-Pauluskerk Opwijk als zondagskerk van de pastorale zone
- gedeeld gebruik van de vier kerken voor pastorale activiteiten
- gebruik van de vier kerken als herkenningspunt en ontmoetingsplaats in het kader van de acties voor evangelisatie (pastoraal plan “Zo wijd als de winden waaien”)

4 BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het overleg tussen de kerkfabriek en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad.